

#Jobbskaparna

- Med varma hälsningar
till Sveriges politiker

Förord

Problemlösande, idérika, driftiga, försiktiga, impulsiva, drömmande, nyfikna och oroliga.

Att sätta etiketter på en företagare går inte! Men en sak är säker – det är företagarna som skapar jobben. Och dessa jobbskapare finns i alla branscher från Trelleborg i söder till Karesuando i norr.

Under våren arrangerade Svenskt Näringslivs regionverksamhet 24 Framtidsmöten runt om i Sverige, där företagare och politiker möttes. Här har vi samlat en hel massa röster, tankar och åsikter som företagarna framförde i samband med dessa möten.

Med på mötena var alltid ett stort antal av sådana som du* - engagerade och intresserade politiker. Och det är i första hand till dig den här boken riktar sig.

Ha en riktigt skön sommarläsning!

Christer Mård

Ansvarig regionverksamheten

*Vi skickar boken till alla som var anmälda, kanske tillhörde du de få som i sista stund fick förhinder.

Innehåll

7	Rut och änglarna
9	Kvar blir jag och de andra gubbarna
10	Vi höll på att skicka hem framtiden
12	Reglerna ett riktigt hundjobb
14	Krångel äter upp förenklingar
18	Bekymmersamt
21	Dramatiska dubbelstöten
24	Tankar om vuxenlivet
26	Tro på Sverige och ungdomen
27	Ett smart drag
28	Förskolan som kostade skjortan
31	Ingen vinst för aktieägarna
35	Trix och blåögdhet
38	Arman vill förenkla
40	Hej Stefan Löfven!
41	Vem samarbetar med den som inte gör vinst?
43	Åsas framtidsvision
44	Per gapar inte efter mer
49	Den nakna sjuksköterskan
51	Fast på ön
54	På spåret med egen akademi
57	Sjuklönen inte vatten värd
59	Sjuka medarbetare ingen surdeg
62	Släpp ansvaret och styr båten
64	På hal is
68	Inte värt att tappa fokus
71	Hjälten i samhället
72	Låt avgiften klättra
74	Ungdomarnas jobbmotor
77	Gazmends smörgäsfabrik
80	Lägg örat mot rälsen
82	Damaskus, Palestina och Polen är Torbjörns räddning
85	Svenska skjutluckor hos Christian Dior
89	Andreas framtidsvision
92	Välfärdens skattkista

- Två av tre företag saknar anställda. Tänk vilket slöseri att dessa 250 000 enmansföretagare inte börjar anställa. Kunde de det, så skulle snart arbetslösheten vara borta. Svaret på varför de inte gör det har dokumenterats flera gånger.

JENS SPENDRUP
SVENSKT NÄRINGSLIVS ORDFÖRANDE

Sagt på facebook

Klart att RUT ska vara kvar. Bra för dem som får riktiga jobb, bra för dem som startar företag och bra för dem som köper tjänsterna. Bra för staten som får in skattepengar. Bra för alla!

BERIT FRYKLUND

Rut och änglarna

HEMÄNGLARNA är ett hemtjänstföretag och våra kunder är privata kunder. Vi är alltså hemma hos er när ni inte är hemma. Hemänglarna har existerat på marknaden i snart sju år. Det är jag som startade företaget för många år sedan och då hade jag min cykel, en hink och ett moppstativ och cyklade runt här i Karlstad och träffade mina allra första kunder för några år sedan. Nu är vi 40 stycken och några

Sagt på twitter

Hur kommer det sk RUT-avdraget att se ut efter september?? ROT 100% och RUT 50%? skall jag säga upp personal? #politikerlunch
BIRGITTA BJÖRK,
HUMANKAPITALET BLEKING

Värna om #RUT som underlättar för personer att jobba vitt o bli en del av samhällssystemet. Bra för familjelogistiken o minskar stress!

CARIN STOECKMANN,
BYGGMÅSTARN I SKÅNE

Reflektion på #jämsällldhet varför inte fokus på att jobba mer och ta hjälp hemma? Bra för kvinnor, för både dem i rut-ftg o kvinl chefer.

CARIN STOECKMANN,
BYGGMÅSTARN I SKÅNE

som fortsätter cykla och några som åker bil. Utmaningen i hemservicebranschen är att behålla kunder. Det är lätt att få nya kunder men det är kontinuiteten och kvaliteten som gäller på Hemänglarna.

För mig är den allra viktigaste frågan att inte röra rutavdraget och låta företagare och företag som Hemänglarna växa. Och den andra viktigaste frågan är arbetsgivaransvaret för de två sjukveckorna där jag skulle vilja halvera den till en vecka. Det kostar alldeles för mycket.

IRINA SWAHN, VD, HEMÄNGLARNA

Sagt på facebook

I dag har vi tagit del av resultatet av kommunens granskning av vår verksamhet. Toppbetyget håller i sig sedan 2009 när vi tog över trots att vi i dag har högre krav på oss och mera arbetsuppgifter och numera även blåsande "vänsterstormar". Välkommen till oss ni politiker och andra som inte tror på oss privata aktörer i välfärden. Vi har med mindre resurser än offentligt drivna verksamheter sänkt sjuktalen, utsetts till vinnare av DI Gasellen och Centerpartiets guldklöver. Vi har fantastiska medarbetare som gör skillnad varje dag i välfärden. I höst får vi ta över ytterligare ett boende i Östersund. Önskar ni oss Lycka till eller??

RUTH BERGLUND, STRUKTURRUTAN

Kvar blir jag och de andra gubbarna

JAG HETER BJÖRN RUDSTRÖM och är vd på Pacwire i Söråker. Jag tror att svensk industri skulle må bra av fler unga, fler kvinnor och fler nysvenskar. När jag rekryterar försöker jag åstadkomma det. Men varje gång jag hamnar i ett läge där jag behöver minska personalstyrkan tvingar LAS-reglerna mig att låta just dessa medarbetare gå. Kvar blir jag och de andra gubbarna.

Jag och Mats hade funderat länge på att starta eget, men så länge man är anställd är det svårt att ta steget.

JONAS ÖHMAN, JM INDUTECH

Jag skulle vilja att LAS-reglerna var med flexibla så att jag har möjlighet att göra fler undantag för personer som är viktiga för företaget. Och jag skulle vilja att pensionsåldern var olika för

olika yrken. I fysiskt tunga yrken orkar man inte jobba med hög produktivitet tills man är 65.

Med flexibla LAS-regler och en differentierad pensionsålder skulle vi åstadkomma både högre produktivitet i företagen, färre arbetslösa unga och få friskare pensionärer från industrin.

BJÖRN RUDSTRÖM, VD, PACKWIRE

Vi höll på skicka hem hela framtiden

JAG HETER PER STEPHANI och är bördig ifrån Kalmar, inte alltför olik Gotland med ringmur och annat. Jag är vd på Nybergs entreprenad. Företaget jobbar inom bygg,

Sagt på
twitter

S vill försvåra en rörlig arbetsmarknad. Det behövs lättnad i LAS för att vi företagare ska våga anställa istället för övertid.

BJÖRN KUYLENSTIERNA,
SAGOBRUNNENS FÖRSKOLA

anläggning, drift och underhåll. Vi har idag 89 anställda och alla är tillsvidareanställda. Vi var ute för en händelse för ett tag sedan. Konjunkturen på Gotland och synnerhet inom byggbranschen svajar ju emellanåt och vår geografiska begränsning gör att vi måste hitta rätt nivå för att hålla bemanningen på Gotland. Vi hade lite tungt med sysselsättningen och tvingades då varsla ett antal medarbetare. Vi är så många anställda idag så vi får inte göra undantag enligt turordningsreglerna. Hade vi tvingats effektuera de uppsägningarna så hade vi skickat hem hela Nybergs framtid och det tycker jag är någonting man borde se över.

PER STEPHANI, VD NYBERGS ENTREPRENAD

- Som jag ser det, är kostnaden för samhället densamma oavsett om det är en ungdom som inte har ett jobb, eller om det är en pensionär som ska ha pension. Vad är då samhällsnyttigt bäst att satsa på? Och vad skulle näringslivet må bra av att fokusera på? Idag motarbetar vi ungdomars chans till arbete genom LAS och genom pensionsregler som gör att arbetsgivaren inte kan säga nej till den som vill jobba till 67 års ålder.

JIMMY SÖDERSTRÖM, TRÄTEAM

Reglerna ett riktigt hundjobb

DET ÄR JORDBRUKSVERKET som utfärdar reglerna kring landets hunddagis. Sedan är det länsstyrelsens inspektörer som sköter tillsynen och tolkar reglerna. Det har skapat en situation som ger enskilda inspektörer stor makt och en tillsyn präglad av godtycke menar Anne Fahlcrantz som driver Skogs-
dagens hunddagis i Stockholm:

- Vi har exporterat till Norge i 25 år, men det blir märkligt när de norska tullarna gentemot EU fördyrar svensk-tillverkade produkter, medan varor som vi tillverkat i Asien i vissa fall går helt fria från tullavgifter.

MAX LARSSON, TRANEMO WORKWEAR

I vårt fall har det fått helt absurda konsekvenser eftersom de kräver orimliga saker av oss, till exempel att elementen ska

byggas in trots att det är elelement. Jag har pratat med brandskyddsmyndigheten och de får inte byggas in men där anser inspektören att hundar kan ramla ner bakom elementen. Ett annat exempel är att vi blev ålagda att ta bort ett kompostgaller som vi har vid en öppen dörr. En dörr mellan köket och en gång, vi har inga hundar här. Men ändå anser inspektören att det är en skaderisk, då en stor hund kan nå gallret och hoppa upp och fastna och skada sig. Och det anser jag är helt orimligt.

I och med att inspektörerna helt godtyckligt i vissa fall som i vårt, bestämt att det ska vara minst en personal på max tio hundar och nästa hunddagis så kanske de inte säger nånting. Då betyder det att vi har ju ett tak. Vi kan aldrig få in mer intäkter än de tio hundarna medans nästa dagis tycker de att det får vara 15 hundar, det är klart att konkurrensen blir satt ur spel när de ålägger olika gränser för hur många hundar man får ha.

Om man går in och läser jordbruksverkets regler så tycker jag inte att reglerna är för hårda, de skulle säkert kunna bli ännu hårdare på vissa punkter. Utan det är hur länsstyrelsen tolkar reglerna som man är helt ute och cyklar kring. En enskild inspektör kan bara på godtycke stänga en hel verksamhet och det tycker jag är helt fel.

ANNE FAHLCRANTZ, DELÄGARE
SKOGSDAGENS HUNDDAGIS

Krångel äter upp förenklingar

NÄR MARIA JACKY, VD och rektor på Lingua Montessori, startade en egen förskola för sju år sedan var allt mycket enklare. Med fler regler och högre krav kring finansiering och lokaler är det tufft för mindre aktörer inom välfärden idag. Det äventyrar mångfalden, anser hon.

Fler regler kan leda till att bara större aktörer kan leva upp till kraven, menar Maria Jacky.

2007 startade Maria Jacky tillsammans med två förskolekollegor en Montessoriförskola i Lund. När hon ser tillbaka på den tiden konstaterar hon att det var mycket enklare att starta en förskola då. Lokalfrågan är till exempel betydligt svårare idag.

- Då kunde en ekonomisk förening teckna ett hyreskontrakt utan borgen eller hyresgaranti. Nu är hyresvärdarna mycket försiktigare. Är man inte en stor

erfaren aktör med schyssta årsbokslut vill de ha rejäla hyresgarantier i form av låsta medel på banken i mångmiljonklassen.

Även finansiering har blivit svårare. Att få en checkkredit på banken för att kunna starta en verksamhet är omöjligt idag, förklarar hon.

- Det krävs en helt annan finansiering. Efter finanskrisen 2008-2009 lånar bankerna inte ut pengar utan 100 procents säkerhet.

Sedan två år tillbaka äger Maria Jacky och hennes sambo verksamheten tillsammans med ytterligare en person som gått in som finansiär.

- Utan honom hade det inte gått. Det är tack vare honom som vi har kunnat låna pengar, för jag och min sambo har ingen obelånad villa, säger hon.

Lingua Montessori består av en förskola och en nystartad grundskola med lågstadium. Målet är att växa och bli en F-6-skola.

- Alliansregeringen hade stora ambitioner när den tillträdde för snart åtta år sedan. Ser vi till regelförenklingar återstår fortfarande väldigt mycket att göra och det borde också bli lättare att starta företag.

LARS TORESSON,
DELÄGARE, ANDERSSON & RASK

Förskolans inriktning är flerspråkighet och pedagogerna har engelska, spanska eller franska som modersmål. Tanken är att barnen ska få uppleva en flerspråkig miljö tidigt.

- Vissa har med sig något av språken hemifrån. Andra föräldrar vill helt enkelt att deras barn ska få med sig känslan av att världen är större än bara kvarteret där man bor. Att de ska känna sig trygga och bekväma i en globaliserad värld.

Grundskolan är en svensk montessoriskola som startades när föräldrarna till barnen på förskolan ville att de skulle fortsätta hos Lingua Montessori.

- Behovet av Montessorigrundskolor är stort i Lund. Det finns många förskolor med Montessoripedagogik men inte tillräckligt många grundskolor för att täcka behovet.

Det som driver Maria Jacky som entreprenör är att få förverkliga sin bild av den bästa skolan.

- Utifrån mina idéer vill jag skapa en förskola/skola där många barn finner sin kraft och mår bra. Den stora belöningen är när barn som tidigare haft det lite krångligt får landa och blomma hos oss.

Det finns ett stort värde i att föräldrar och elever kan

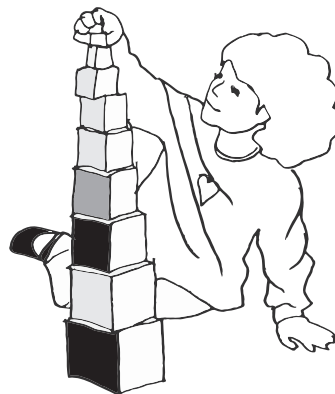
välja den skola som ser till just deras behov och med fler privata aktörer ökar mångfalden. Samtidigt bekymrar den senaste tidens utveckling Maria.

- Jag ser dystert på framtiden för mångfald. De regel-förenklingar som skett för företag överlag har för vår del ätits upp av att krånglet i friskolevärlden har tilltagit rejält. Det ställs mer krav.

Som exempel nämner hon kraven Skolinspektionen ställer för att få starta en skola.

- Helst ska man ha allt klart med lokaler ett och ett halvt år före skolstart. Det kan inte vi mindre aktörer eftersom vi sällan har de säkerheter som krävs för finansiering.

Varje ny regel inom förskole- och friskolebranschen ökar risken för att enbart större aktörer kan leva upp till kraven.

- Jag ser ju vilka det är som tecknar nya hyreskontrakt som finns i vårt område i Lund, och det är antingen stora aktörer eller kommunen. Det är riktigt bekymmersamt för branschen och för mångfalden i skolvärlden, säger Maria Jacky.

Bekymmersamt

LÖGNÄS GÅRD ligger strax utanför Laholm, där jag och min man - sjunde generationen på gården - bedriver hotell-, spa- och konferensverksamhet. Till gården hör också bland annat restaurang och hyreslägenheter, samtidigt som vi fortfarande bedriver lantbruk i moderniserad form. Lanthotell Lögnäs Gård är numera det största hotellet i kommunen, och vi breddar vår verksamhet hela

tiden - näst i tur är att utöka våra konferenssalar.

Jag tror inte att jag är ensam om att vara bekymrad över vad som kommer hända efter valet i höst. Politikerna har många viktiga beslut att ta

Låt arbetsgivaravgifterna förbli låga och behåll den lägre restaurangmomsen. Att höja dem innebär rent konkret färre jobb, höjda priser och att benen slås undan från våra ungdomar - vår framtid.

LINDA ANDERSSON,
LANTHOTELL LÖGNÄS GÅRD

som kan komma att få omfattande konsekvenser för oss som driver företag. En het fråga är "dubbelstöten", alltså det politiska förslag i valrörelsen som handlar om att dubblera restaurangmomsen och höja arbetsgivaravgifterna för unga.

När arbetsgivaravgifterna för unga sänktes till 15,49 %, ihop med att restaurangmomsen sänktes från 25 % till 12 %, kunde företagare som oss anställa ny personal och också säkra anställningen för de befintliga medarbetarna. Dessa lättnader i skattekostnader har bidragit till att vårt företag har kunnat leva vidare och öppnat upp möjligheter till expansion.

Dubbelstöten skulle innebära ökade och belastande kostnader för oss och på våra anställdas arbete, vilket riskerar att tvinga oss att säga upp medarbetare. Dubbelstöten effekter och konsekvenser hotar inte bara vårt lanthotell, utan hela vår bransch och alla dess

Sagt på
twitter

Ser fram emot dagens anst. intervjuer! Taggade ungdomar som söker sitt 1:a jobb i växande bransch. Sumpa inte deras möjlighet! #dubbelstöten
JEANETTE BOHMAN, SKIVARPS GÄSTGIVAREGÅRD

#politikerlunch Unga entreprenörer och höjd arbetsgivaravgift - hur hänger det ihop?

BIRGITTA BJÖRK,
HUMANKAPITALET BLEKINGE LOKALVÅRD

anställda. Det handlar om över tusen miljoner kronor i ökade arbetskraftskostnader för hotell- och restaurangbranschen, och vi verksamma inom båda delar blir extra hårt drabbade.

Dessa frågor påverkar vår verksamhet i allra högsta grad – en realisering av dubbelstöten skulle vara förödande inte bara för oss som företagare, utan också för unga i regionen. Låt arbetsgivaravgifterna förbli låga och behåll den lägre restaurangmomsen. Att höja dem innebär rent konkret färre jobb, höjda priser och att benen slås undan från våra ungdomar – vår framtid.

LINDA ANDERSSON,
LANTHOTELL
LÖGNÄS GÅRD

Sagt på
twitter

Vi har en hög ungdomsarbetslöshet – kan inte lägga arbetsgivaravgifter och lägre ingångslöner då vara en lösning? #politikerlunch
GÖTE KARLSSON, ELCOM

Sänkt moms/sänkta arb.givaravgifter har varit en dyr reform. S vill använda pengarna på annat sätt för att stimulera ekon. #politikerlunch

OLA JOHANSSON, HOTELLDIREKTÖR,
SCANDIC HOTEL KARLSKRONA

Dramatiska dubbelstöten

TUSENTALS RESTAURANGER runt om i Sverige hotas av fördubblad moms och fördubblade arbetsgivaravgifter för unga om det blir regeringsskifte i höst. Bransch- och arbetsgivarorganisationen Visita varnar för allvarliga konsekvenser och har lanserat ett speciellt ord – Dubbelstöten – för detta hot.

Anneli Rådesjö och hennes man Mikael har ägt och drivit en restaurang i Karlskoga i 21 år. Sedan år 2000 heter den Karlskoga Wärdshus AB.

– Dubbelstöten blir en katastrof för vårt lilla företag. Risken för nedläggning är stor. Vissa politiker tror att vi badar i pengar, säger Anneli Rådesjö.

I bästa fall klarar de situationen genom att säga upp medarbetare och själva jobba ännu mer.

Sagt på twitter

All mat bör ha samma momssats, såklart! "Dagens rätt" 85kr på ICA, lilla Krogen 98kr efter #dubbelstöten vet sv folket detta #val2014

MATS PERSSON,
HOTELLÄGARE TROLLHÄTTAN & ALINGSÅS

- Men det är tufft när Mikael och jag redan arbetar 70 timmar i veckan under högsäsong. Jag tror inte vi orkar mer än så, betonar hon.

Lunchserveringen utgör basen i ekonomin för Karlskoga Wärdshus.

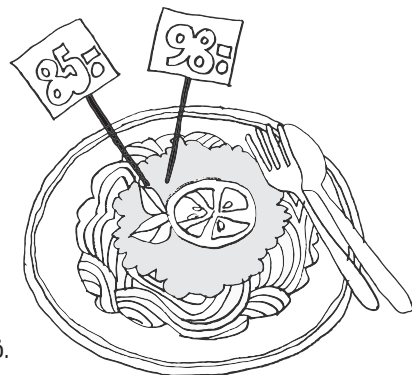
- Priserna är redan enormt pressade och samtidigt kommer nya krav från kunder, exempelvis på närproducerat. Vi försöker leva upp till det, men det innebär högre inköpskostnader, konstaterar Anneli Rådesjö.

Hon påminner om att medianvärdet för vinstmarginalen ligger på blygsamma 2,1 procent i restaurangbranschen och att siffran för lunchserveringar är ännu lägre.

Karlskoga Wärdshus har genom åren haft ett omfattande socialt engagemang via Stiftelsen Activa och

erbjudit personer med funktionsnedsättningar praktik för att de ska få arbetslivserfarenhet.

- Det ger oss mycket rent mänskligt. Man känner sig varm om hjärtat. Men även om företaget skulle överleva Dubbelstöten har vi nog tyvärr inga möjligheter att fortsätta, förklarar Anneli Rådesjö.

Den samhällsnytta Karlskoga Wärdshus gör kan också uttryckas på ett annat sätt.

- Vi har räknat ut att våra anställda och vi som företag under förra året genom skattebetalningar bidrog med ungefär 790 000 kronor till den svenska välfärden. Det motsvarar kostnaden för över 25 000 skolluncher. Det är inte så dåligt, säger Anneli Rådesjö.

Sagt på facebook

Märklig diskussion, att sänka momsen för restauranger, som för övrigt är samma som övrig matmoms, kommer från socialdemokraterna för ca 4 år sedan, när nu alliansen genomför detta då skall de röda riva upp beslutet.

Ca 7000 arbetstillfällen har det givit inom restaurangsektorn, och det bästa är att konkurserna inom näringen gått ned drastiskt!

LARS-JERKER MOLIN, BEST WESTERN BALTIC HOTEL

Tankar om vuxenlivet

MÅLMEDVETEN OCH SUPERAMBITIÖS men på samma gång beredd att tänka om. Det är ett sätt att beskriva 22-åriga Cornelia Strandh. Hon läser på Mälardalens Högskola, MDH, i Eskilstuna och driver också ett eget företag.

- Jag tror att det svenska samhället 2035 mycket mer än idag kommer att präglas av individualister som samarbetar, säger Cornelia Strandh och avslöjar sin egen vision på 20 års sikt.

- Den kan naturligtvis förändras. Enligt min nuvarande målbild kommer jag att dela min tid mellan att jobba som konsult åt företag och att driva en skola för kvinnor någonstans i Asien. Det ska vara en skola som fokuserar på entreprenörskap och självutveckling. Jag har ett hjärta för Asien.

Att hjälpa och utveckla människor genom entreprenörskap är för Cornelia Strandh en väg till ett bättre samhälle.

- Fokus borde flyttas från ting till människor. Idag hamnar människorna ofta i bakgrunden, tycker hon.

Cornelia Strandh tror att den höga arbetslösheten mer eller mindre automatiskt leder till att fler blir företagare.

- Många tvingas att ta ett större personligt ansvar. Då blir det också mer självklart att se ett eget företag som ett alternativ till en anställning.

En annan aspekt som hon lyfter fram är att Sverige börjar bli för litet och att avståndet till övriga världen krymper.

- Vi ska inte vara rädda för globaliseringen. Visst innebär den utmaningar men också stora möjligheter, exempelvis för arbetstillfällen, poängterar Cornelia Strandh och hoppas att fler unga ska våga utnyttja dessa möjligheter.

- Jag brinner för entreprenörskap och för den norrländska samhällsutvecklingen. Vi måste utveckla regionen om vi ska bli konkurrenskraftiga. Fler unga måste hitta hem inom företaget.

IDA BACKLUND, RAPUNZEL OF SWEDEN

- Du måste inse att du har en kapacitet att faktiskt göra verklighet av mycket av det du drömmer om, säger hon.

Tro på Sverige och ungdomen!

JAG ÄR MANAGEMENTKONSULT och jobbar med både små och stora företag. Det vi försöker att få till är helt enkelt att få företagen mer lönsamma, sälja mer och därmed få en bättre tillväxt. Vi är åtta personer, fyra tjejer, fyra killar, vi är ganska jämt åldersfördelade, vi har ett stort samhällsengagemang, vi brinner för det vi gör. Vi tror på Sverige, och vi tror på Värmland!

För vår del handlar det om att verkligen övertyga företagen om att det finns en potential för svenska företag, svensk industri och svensk export och att vi behöver få in ungdomen i näringslivet på ett mycket bättre sätt.

Det viktigaste för mig i valet är ungdomsarbetslöshet-

en i Sverige. Vi måste få in ungdomarna i näringslivet på ett bättre sätt för att klara konkurrensen framöver.

Vi har en väldigt stelbent arbetsmarknad i Sverige som gör att det är bättre att köra övertid på befintlig personal i stället för att anställa fler och anställa yngre.

KJELL-ARNE EDVINSSON, TANKESMEDJAN 06.30

Ett smart drag

NÄR EN AV VÅRA GRAFIKER plötsligt sa upp sig blev jag helt stum. Hur skulle jag, på bara en månad, kunna ersätta en heltidsarbetande grafiker med tjugo års

Sagt på
twitter

Det blir 45.000 dyrare per år att anställa en 22-åring om arbetsgivaravgiften återhöjs till 31,42% #jobbskaparna.
Det kommer inte att gynna någon...

AGNETHA ESTBERGER, BRUD- & FESTSPECIALISTEN I
HELSINGBORG

erfarenhet! Jag såg en period av sömnlösa nätter och övertidsarbete framföra mig. Plötsligt slog det mig: för en tid sen hade vi haft en ung praktikant hos oss. Hon var duktig och var intresserad av grafiskt arbete – och framförallt intresserad av kunder. Men hon var ju en 19-årig tjej. Hur smart var det, ur ett framtidsperspektiv att anställa henne? Jag valde i alla fall att satsa på henne. Idag har hon varit anställd hos oss i tre år och vi kunde inte vara nöjdare. Det är en av de bästa investeringar jag gjort i företaget.

MONICA FALKNER, STORUMAN TRYCKERI & REKLAM

Förskolan som kostade skjortan

NÄR UPPSALA KOMMUN byggde en förskola för 75 barn landade prislappen på 40 miljoner kronor. Samtidigt byggde företaget Kids2Home en jämförbar förskola i samma kommun, som kostade hälften så mycket.

– Vår förskola är inte speciellt billig, det är deras som har blivit alldeles för dyr”, säger Per Upman, vd på Kids2Home.

Både den kommunala förskolan i Almunge och Kids2Homes förskola i Lindbacken har kapacitet för att ta emot runt 75 barn. En rapport, som Uppsala kommun beställt av revisionsfirman Pwc, visar att de båda förskolorna är jämförbara. Ändå kostade kommunens förskola strax under 40 miljoner medan Kids2Home byggde sin för 22,2 miljoner kronor.

Alla våra elever har valt oss av en anledning, och vi vill att deras, liksom alla andras val, ska respekteras.

CHRISTER ANDERSSON,
VD, CAMPEON FRIGYMNASIUM

– Skulle jag vara skattebetalare i Uppsala skulle jag bli väldigt upprörd, säger Per Upman, vd på Kids2Home.

Förskolan hans företag byggt i Uppsala var inte billig, menar han, utan den dyraste Kids2Home har byggt.

– Det är deras förskola som har blivit alldeles för dyr. Jag tror det handlar om hur man känner personligt ansvar. Vi satsar våra egna pengar och vi går i privat borgen för det här så det får inte gå fel, då måste vi hålla budget, säger Per Upman.

- En vanlig orsak till dyra kommunala byggen är att kommunerna är dåliga på att upphandla, menar Erik Lakomaa, forskare på Handelshögskolan i Stockholm. Det kan till exempel leda till att man måste göra många ändringar längs vägen.

Lokalersättningen för förskolor i Uppsala är 19 600 kronor per barn och år. Frågan är hur kommunen ska finansiera sitt nya bygge som ger en lokalkostnad på 42 000 kronor per barn och år.

- De har väl två alternativ; antingen får de ha mindre personal, typ tre pedagoger mindre för att hålla nere kostnaderna, eller också måste de ta pengar från något annat håll, säger Per Upman.

Sagt på Twitter

Må Bra Förskolor visar vägen för vad kvalitet är. Ingen ska säga att privata entreprenörer inte tillför mervärde#Välfärdenegrupp8
SOLVEIG SUNNEBO, HELIANTHUS FASTA OCH MOBILA FÖRSKOLOR.

#Jobbskaparna #svpol Var finns rimligheten i att ta bort skolvalet? Jag hoppas få vara en fri människa efter valet och rätt att välja själv.

BJÖRN KUYLENSTIERNA,
SAGOBRUNNENS FÖRSKOLA

Ingen vinst för aktieägarna

FRIFÖRSKOLAN SOLSIDAN I SVÄRDSJÖ har nyligen slagit upp portarna för sina 21 barn och när vi besöker verksamheten den 7 februari skiner vårsolen in genom de stora fönstren med utsikt mot Svärdsjön.

- Vi har fått en fantastisk start. Jag känner ett lugn när jag kommer hit och jag märker att barnen känner samma sak, säger förskolläraren Stina Stoor Berglund som möter oss i farstun på Solsidan.

Initiativet till att starta en friförskola togs av Solsidans vd/förskolechef Anders Karlgren för ett och ett halvt år sedan, då

Sagt på Twitter

Ge er nu DI – gör det möjligt för oss att bedriva skola/utbildning som ligger i tiden.

PETER ELLWE, TÄNK OM-KONSULT

Låt den kommunala skolan lära av alla de privata toppalternativ som valfriheten skapar. Låt kreativa människor leda och utveckla.

BJÖRN KUYLENSTIERNA,
SAGOBRUNNENS FÖRSKOLA

kommunen beslutade att flytta sin tidigare förskoleverksamhet till grundskolefastigheten Björkhagen i Svärdsjö.

- Vi var några familjer som inte gillade flytten och började skissa på ett förslag att starta friförskola i stället, säger Anders Karlgren.

Cirka tio föräldrapar gick in och finansierade starten av ett aktiebolag för att starta friförskolan, dessa är nu aktieägare i bolaget. Men det finns inga krav på delägarskap för att ha sina barn här.

- Det är en vanlig missuppfattning att det bara är barn med välbärgade föräldrar som går på friförskolor, eller att man måste betala extra. För oss gäller samma regler som de kommunala skolorna har. Vi har ett rättvist kö-

system som alla andra, säger Håkan Alfon som är en av delägarna och som har ett barn på Solsidan.

Under resan har Anders Karlgren och Håkan Alfon lärt sig mycket om förskoleverksamhet. Något som de har upptäckt är att de kan använda sina ekonomiska resurser mycket mer flexibelt än vad kommunala förskolor i regel har möjlighet att göra.

- Vi får lika mycket skolpeng som övriga förskolor i kommunen och vi har friheten att använda resurserna som vi själva vill. Vi har exempelvis valt att fokusera på ekologisk och närproducerad mat och en hög personalitet, säger Anders Karlgren.

Anders Karlgren och Håkan Alfon menar att småskaligheten ger en större överblick över intäkter och kostnader och man har en större ekonomisk flexibilitet än vad man har i en större organisation. Där kommunen ofta hänvisar till upphandlade ramavtal vid inköp, så kan friförskolan själva välja var man gör sina inköp.

- En offentlig verksamhet har ofta en tyngande administration som måste bekostas. Vi kan använda de pengarna till att utveckla verksamheten. Vi kan inhandla våra möbler, leksaker eller pedagogiskt material på Blocket om vi vill, medan andra skolor gör sina inköp hos upphandlade leverantörer och betalar flerfald högre priser, säger Anders Karlgren.

En doft av nylagad mat sprids in i det kontorsrum där vi sitter. Det är köksan Maria Alfon som har börjat laga barnens lunch ute i köket. Här tillåts inga centralt producerade portioner. All mat görs på plats.

En viktig princip för Solsidans styrelse är att de över-
skjutande resurserna återinvesteras i verksamheten
på bästa möjliga sätt för barnen. Solsidan har därför en
hög personaltäthet än många andra förskolor.

- Vi har fått en bra start och alla känner stort engagemang. Vi hoppas att vår satsning kan sporra fler att driva förskolor i privat regi. De exempel jag har sett på nära håll har varit positiva, säger Håkan Alfon.

Jag skulle självklart vilja ha bättre relationer till politikerna här. Vårt arbete har byggt på engagemang och omtanke om barnen och är långsiktigt. Nu kan vi också visa att vi kan driva en skola på ett helt annat sätt än kommunen och det är envettag i prestige hos en del. Förhoppningsvis kan vi inspirera andra att göra samma sak när deras skola hotas.

FREDDY LUNDMARK, FÖRÄLDER OCH
ELDSJÄL STRÖMSBERGS FRISKOLA

Trix och blåögdhet

DET GÅR BRA för Autotech Teknikinformation i Skellefteå. Förra veckan drog de hem ett mångmiljonjobb där ett större svenskt företag valt att satsa på Autotechs e-learningtjänster. Det har varit mycket jobb att ro hem affären, men det har i alla fall inte behövts en offentlig upphandling, vilket vd Tommy Lundström är glad över.

- Fick jag välja skulle jag helst jobba med kunder som kan upphandla på 100 procent kompetens och förtroende, utan otydliga förutsättningar som inte helt klart går att utläsa ur ett upphandlingsdokument, säger Tommy.

Autotech är ett tjänsteföretag och jobbar med teknikinformation. De levererar framförallt tre tjänster; produktinformation, animationer och utbildningsmaterial. De två sistnämnda är bara i sin linda och kommer att utvecklas och säljas mycket i framtiden, menar Tommy.

Företagets kunder består både av privata företag och av många myndigheter.

- Jag ser ett berättigande till Lagen om offentlig upphandling, LOU. Offentliga medel ska inte gå till svågerpolitik så i grunden är det bra. Men, i praktiken fungerar det inte tillfredsställande, säger Tommy.

Han berättar att det märks tydligt att en del myn-

- De upphandlande enheterna tar inte tillvara närheten. Samtidigt som kommunen uppmuntrar att vi miljöcertifierar oss till exempel, så är det inte en faktor som räknas i upphandlingarna. Där vinner alltid lägst pris.

ANNIKA LILJA,
BRAND & SÄKERHETSTJÄNST

digheter trixar med skalkraven för att kunna välja den leverantör de vill ha och det går åt båda hållen. Ibland är det till Autotechs fördel och ibland till en konkurren-
rents fördel.

- Det finns absolut bra exempel. Försvarets Materielverk, FMV har väldigt klara regler. Det är priset som

gäller och då råder i alla fall ingen tvekan.

Tommy har inte haft någon kontakt med riksdagspolitiker om LOU, men däremot med kommunpolitikerna som han menar känns lite blåögda när han drar sina exempel.

- Jag har faktiskt överklagat en gång. Då hade jag under upphandlingstiden ställt en fråga om utvärderingsmodellen som jag aldrig fick något svar på. När vi förlorade upphandlingen valde jag att överklaga med hänvisning till att man inte svarat på frågan. Vi förlorade i första instans och när jag drev frågan vidare fick vi inte prövningstillstånd i nästa. Vi fick aldrig något klart besked om varför.

Tommy berättar om ett annat tillfälle när de fick ett jobb tilldelat sig eftersom de uppfyllde alla skalkrav och hade bäst pris. En vecka senare kom ett förändrat beslut som sa att de inte klarade skalkraven och därmed förlorade affären. Givetvis misstänker han lobbying bakom det ändrade beslutet.

- Lyssna på företagen och se över LOU, hitta sätt för att ibland låta den gamla leverantören fortsätta och ta mer hänsyn till lokala företag, till exempel inom livsmedelsbranschen. Under alla år med arbete med offentliga upphandlingar har vi aldrig fått någon fråga om vad vi tycker om underlag och utvärderingsmodell. Det är mina snabba råd kring upphandling, säger Tommy.

Arman vill förenkla

JAG FLYTTADE till Värmland för ungefär femton år sedan. Jag skulle då egentligen börja plugga. Det gjorde jag under ett år, men kom ganska snabbt in på det här med att driva företag. Och det har jag gjort nu. Jag ser mig själv mer som en entreprenör och drivs av att driva bolag och driva affärer vilket jag tycker är väldigt

Sagt på facebook

Just nu upphandlar kollektivtrafikmyndigheten (Din tur) i Västernorrland sjukresorna i Sundsvalls kommun. Som det ser ut nu blir vi tilldelade körningar i prio ordning och det är ca 15-20 åkare som har avtal med myndigheten. I den här upphandlingen är det bara 1 aktör som kan få uppdraget vilket betyder att resten får lägga ner. Och lägger man in måste man ha en bilpark på minst 20 bilar. Så här kan det väl inte få gå till?

MARIA ERIKSSON, STÖDE BUD & TAXI

trevligt. Idag är jag framförallt verksam i mitt bolag Pratoos och där jobbar jag med strategisk kommunikation som innebär att vi hjälper företagen med att planera sin kommunikation. Att driva företag är för mig en livsstil. Det handlar om att kunna skapa affärer för sig själv och framförallt att träffa andra och få göra det man tycker är roligast. Jag har kunnat få skapa min egna lilla box.

Sund konkurrens på lika villkor är den absolut viktigaste och frågan då pratar jag givetvis om offentliga upphandlingar. Det borde och kan bli mycket lättare att förenkla för företagen.

ARMAN TEIMOURI, ÄGARE PRATOO

Tobias 5 tips...

Tobias Hultström från Carema i Jönköping ger fem konkreta råd till politiker som jobbar med offentlig upphandling:

- **Var tydliga.** Vi kan få 200 sidor anbudsunderlag utan att veta vad vi ska svara på.
- **Titta inte bara på lägsta pris.** Då blir det ofta en felaktig diskussion att människor säljs ut till lägsta pris. Använd fast pris och fråga vad vi kan göra för pengarna.
- **Se till att kommunens egna tjänstemän och politiker talar samma språk.**
- **Se till att den befintliga personalen och brukarna får information hela vägen.** Alla är rädda för förändringar.
- **Skriver ni att kvaliteten ska bakas in i utvärderingen, glöm inte det i slutändan.** Det blir lätt bara en diskussion om priset ändå.

Hej Stefan Löfven!

JAG OCH MIN ENÄGGSTVILLING är båda legitimerade sjuksköterskor sedan 24 år tillbaka. Vi startade vår hemtjänst för att vi brinner för vård och för att ge god kvalite! Vår övertygelse är att det går att bedriva en hemtjänst på ett annat sätt än den kommunala hemtjänsten där det inte är ovanligt att man möts utav 40 olika människor. Vi har byggt en egen arbetsmodell: ingen ska behöva träffa fler än mellan 4-6 olika personal, beroende på hur mycket hjälp man har. Vi är många kvinnor som jobbat länge i vården och som tack och lov fått mö-

- Premisserna måste vara desamma och det finns ett behov av konkurrens på lika villkor mellan privata och kommunala HVB-hem. För kommunernas verksamhet sköter kommunen själv tillsynen. Socialstyrelsen är tillsynsmyndighet för oss och alla andra på den privata sidan och borde vara det också för de kommunalt drivna HVB-hemmen.

KARIN MAGNUSSON, HUMLANDS HVB

jligheten att starta våra egna företag! Vi är inga riskkapitalister, utan får jobba hårt för att få ekonomi i vår verksamhet. Därför är det med stor bestörtning man läser om era förslag att begränsa vinster i välfärden. Vi liksom alla som driver företag måste driva företag som går med vinst, annars kan man inte driva ett företag. Det är en trygghet för oss och alla våra anställda. Dessutom så skapar vi jobbtillfällen. Efter drygt 2 år sysselsätter vi 107 personer.

Till sist vill jag framföra att era väljare vill ha valfrihet, valfrihet skapar konkurrens som gör att alla måste göra sitt yttersta för att ge en bra vård. Du är välkommen att komma och titta på vår verksamhet i Skaraborg.

MVH HELENE ODH, SYSTRARNA ODH HEMTJÄNST

Vem samarbetar med den som inte gör vinst?

HELENA SJÖLANDER på Passal är en företagare som vill vara med och påverka. Men att bli företagare var ingen självklarhet för femton år sedan. - Att jag skulle starta företag, bli företagare var absolut ingen självklarhet. Men, nu ja, jag är företagare och jag älskar att vara det, säger Helena Sjölander.

Passal startade Helena 2000 tillsammans med kollegor. Både Helena och hennes kollegor hade en bred erfarenhet inom personlig assistans. Mycket av drivkraften fanns i att kunna utveckla och förverkliga egna idéer. Lokal förankring är viktigt – att finnas nära kunder och medarbetare. Hålla en hög kvalitet likaså. Målet är att

Sagt på
Twitter

#svpol Varför inte fokus på kvalitet i välfärden? Ställ krav, följ upp o acceptera att ett gott arbete bör ge vinst o fortsatt utveckling!

CARIN STOECKMANN,
BYGGMÄSTARN I SKÅNE

Valfråga 1 Försvara privata och offentliga verksamheter på alla områden, kvalitet och valfrihet. Nej till dålig verksamhet som inte levererar.

ULRIK WEHTJE, BBAB MEDIA

samarbete med ett bolag som inte vill göra vinst? frågar Helena.

växa organiskt och nu finns Passal i Värmland, Västra Götaland och Halland.

– Mitt engagemang ligger inom det här med vinstbegränsningar i vård och omsorg. När man tagit risk, satt villan i pant blir faktiskt pengarna på sista raden viktiga. Det mesta går tillbaka in i verksamheten. Det måste finnas en reserv. Vem vill ha ett

Åsas framtidsvision

JÖNKÖPING ÅR 2035. För några år sedan tog det en timma att ta sig från de västra stadsdelarna till de östra i Jönköping. Satsningarna på infrastruktur hängde inte med den snabba befolkningsökningen. För på bara några år i början på 2020-talet ökade befolkningsmängden i Jönköping kraftigt. Alla ville ta del av den blomstrande staden. Här fanns möjligheter. Det gör det fortfarande. Men det får man tacka det nybyggda spårvagnsnätet för.

En annan grupp som gynnades av infrastrukturutbyggnaden var de äldre. Och de är många. Långt fler än för bara 10 år sedan. Nu kan de ta sig, med hjälp av kollektivtrafiken, till så gott som alla delar av staden. Och ända till dörren på äldreboendet. Eller Livskvalitetshuset som det heter nuförtiden. Det var Jönköpingsföretaget Stormtrivs som började med det begreppet. Idag är Stormtrivs mer än ett Jönköpingsföretag. Man har verksamhet i alla större städer i södra Sverige.

Sagt på twitter

Välfärdsföretag ska inte få gå med vinst, när restaurangtjänst får bättre förutsättningar och går med vinst=inte heller bra. #hurvillnihadet??

JEANETTE BOHMAN,
SKIVARPS GÄSTGIVAREGÅRD

Och RUT-avdraget är permanentat sedan valet 2018. Stormtrivs VD Åsa Storm har varit med på hela resan, från starten 1999 tills idag. Hon har varit med och sett hur många städjobb som har skapats av RUT-avdraget. Hon har sett vilken stor betydelse sådana här jobb har för integrationen i samhället. Hon har sett hur städarna har fått höjd status. Hon har sett hur allt fler kvinnor driver företag.

Per gapar inte efter mer

MAN BLIR INTE PRIVATTANDLÄKARE för att tjäna mer pengar. Man blir det för att kunna förverkliga sina visioner om ett bättre erbjudande till patienterna. Och vinst i

Expansionsplanerna är stora och tillväxten är hög för Stormtrivs. Den här utvecklingen var otänkbar för 25-30 år sedan. Idag är det ingen diskussion om att privata företag får driva verksamhet inom vård, skola och omsorg. Det är en självklarhet.

verksamheten är nödvändigt för fortsatta investeringar och anställningar.” Det säger Per Toss, tandläkare med egen praktik i Borås.

Ofta är det oundvikligt för den ambitiöse tandläkaren, som vill något mer, att göra det i egen regi. Men det kostar både pengar och tid att driva egen verksamhet jämfört med att vara offentligt anställd. Ambitionerna och frihetsbehovet har ett pris.

- Många av oss privatpraktiserande tandläkare har en oerhörd drivkraft och nöjer oss inte med det som finns inom offentlig verksamhet. Jag skulle ha kunnat tjäna minst 30 procent mer som anställd klinikchef inom folktandvården jämfört med vad jag kan ta ut i lön som egen företagare. Också som vanlig anställd tandläkare skulle jag fått ut mer.

Efter drygt sex år i den offentliga tandvården gick Per Toss över till privat verksamhet och blev kort därefter sin egen, först inom Praktikertjänst, sedan helt på egen hand. I 29 år har han varit sin egen och så sent som för ett år sedan öppnade han en helt ny klinik med sex anställda.

- Det går att satsa nytt även efter 60 fyllda, våga låna pengar och ha ambitioner, säger Per Toss.

Men han betonar, med anledning av den aktuella debat-

ten, att det behövs vinstmarginaler även inom vården för att man ska kunna och våga göra investeringar, förbättringar och anställa fler.

Regionen ställer för höga krav

Det stora beroendet av avtal med landstinget/regionen är ett försvårande moment för privattandläkaren.

- Regionen ställer orimligt höga krav. Det handlar bland annat om tillgängligheten till mottagningen. Jag har enligt avtal med Västra Götalands Regionen hand om 250 barn och unga vuxna (20 - 24 år) som i VGR omfattas av subventionerad kostnadsfri tandvård. Kan jag inte ordna tillgänglighet p.g.a. handikapp eller annat särskilt behov för en enda av alla dessa riskerar jag att förlora alla.

Dessutom ska avtalstiden minskas. Hittills har avtalen med regionen varit treåriga. Nu ska de gälla i bara 18 månader. Det minskar möjligheterna att planera, investera och våga satsa. En annan svårighet är att privattandläkare, som driver ett utpräglat vårdföretag, inte får dra av sina momskostnader, vilket regionen kan göra.

- Det betyder att den offentliga tandvården till exempel kan få lägre hyra då Landstinget kan dra av moms i ombyggnads- och investeringskostnader medan vi privata vårdgivare inte har det. När vi investerar i vår verksamhet får vi inte dra av momsen.

Per Toss upplever att landstings- och regionpolitiker generellt över partigränserna har ett ljust intresse till privata vårdalternativ, vilket gör upphandlingen mindre påverkansbar.

- Det känns som om man säger en sak men vill behålla så mycket som möjligt för sig själv inom folktandvården.

Sårbar verksamhet

- Som småföretagare är man också mer sårbar om personalen blir sjuk samtidigt som dessa har dåligt samvete om de inte kommer. En lojal personal behövs, men kravet på dem är klart större än om man är i en större organisation.

Per Toss känner också ett ansvar att själv undersöka sina barn- och ungdomspatienter, att inte tulla på kvaliteten, för att kunna ta ansvar för deras tandstatus. Detta medan man inom folktandvården ofta låter vårdpersonal med lägre kompetens göra det jobbet. Per Toss vet att om kvaliteten i vården brister det allra minsta så riskerar han att förlora uppdraget, medan folktandvården sitter säker trots att det medvetet begås misstag med att använda

personal med lägre kompetens mot socialstyrelsens anvisningar.

- Att driva privat tandvård inom tandvårdsförsäkringen blev betydligt enklare efter införandet med den fria prissättningen. Men man styrs ändå av konkurrens om någon tvivlade på det. Man kan inte sko sig utan måste ha hjärta och sätta kunden/patienten i första rummet.

- Upphandlingen med Västra Götalands Regionen sätter dock denna fria prissättning ur spel för en så stor grupp som 3-24 år. Här ges ett upphandlingspris oavsett kostnader. Inte sällan kostar behandlingarna betydligt mer än den ersättning man får. Vi får heller inte neka någon sökande inom den grupp tandvård som vi har avtal på.

Aktiv utanför egna kliniken

Som anställd privattandläkare i Praktikertjänst var Per Toss samtidigt fackligt engagerad genom sin branschorganisation Privattandläkarna. Han driver nu också själv ett regionalt nätverk av kolleger för att skapa samarbeten som bland annat ska göra det möjligt för små privatkliniker att klara den tuffa upphandlingen med Regionen. Exempelvis kan man komplettera varandra när det gäller kraven på tillgänglighet.

Den nakna sjuksköterskan

FLERA AV MINA VÄNNER driver privata välfärdsföretag. Det är kompetenta företagsledare som oftast har ett förflutet inom offentlig sektor. När det blev så möjligt tog de sin kunskap, erfarenhet och driv och startade egna företag. En del väldigt nischade, en del ganska traditionella, men de kan själva vara med och utforma sin verksamhet.

Jag tänker ofta på hur deras verksamheter skulle drabbas om man förbjuder vinst i välfärden, undrar ofta om de själva vågar tänka på hur det skulle bli. Men en sak jag ännu oftare tänker på är hur inkonsekventa de är, de som vill stoppa dessa entreprenörer till att driva sitt företag, med vinstsyfte.

Har du själv tänkt på att även om det är en offentligt driven verksamhet, t ex vårdcentralen, så är huset som

verksamheten bedrivs i byggt av en privat byggfirma, likaså målarfärgen på väggarna, golven, dörrar och de som utför tjänsterna kommer från privata näringslivet. Även sjuksängarna, stolar, bord, porslin, rullvagnar, pen-
nor, block, kanyler och mediciner tillverkade i ett annat företag som är vinstdrivande. Glöm sen inte bort råvaror till mat och dryck, filter, madrasser, skyddspapper och inte minst personalens kläder. Även de tillverkas av det privata näringslivet. Allt detta inhandlas av skattepen-
gar.

Kravet på vinstförbud handlar alltså enbart om vinstförbud för själva tjänsten som utförs av människor med en fantastisk kunskapsbank, till människor som be-
höver deras kunskap och erfarenhet. För det är ju så att entreprenörer ser ett behov och skapar en tjänst eller en produkt för att möta dessa, vilket välfärdsentreprenörer-
na i allra högsta grad har gjort.

Ni som förordar vinstförbud i välfärden borde vara konsekventa i era krav. Era krav borde innefatta att inte något företag som levererar till offentlig sektor får vara vinstdrivande. Det är ju ändå samma plånbok som ska betala, vår skatteplånbok. Hur många byggfirmor, målar-
firmor, klädfabriker, köttproducenter eller textilföretag driver sina verksamheter utan vinstsyfte och möjlighet till utveckling och tillväxt? Förmodligen väldigt få. Konsekvensen skulle då bli att där finns enbart patient-
en och personen som utför välfärdstjänsten kvar. Inga

hus, inga mediciner, inga lakan eller sängar, inga råvaror till mat eftersom detta inhandlas från privata aktörer. Dessutom skulle sjuksköterskan stå naken utan arbets-
kläder.

JEANETTE BOHMAN, SKIVARPS GÄSTGIVAREGÅRD

Fast på ön

FÖR SNART 2 ÅR SEDAN flyttade Josefin Högman, Elina Jonsson, och Eric Gunnarsson till Gotland för att påbörja sin utbildning inom ekonomi på dåvarande Hög-
skolan på Gotland, numer Uppsala universitet Campus Gotland. Under studietiden har de fått möjligheten att arbeta vid sidan av studierna på Länsförsäkringar Gotland.

- Detta arbete är en mycket bra erfarenhet att ha med sig vid sidan av studierna. Vi har ju ingen praktik, så detta är en chans för oss att komma in i arbetslivet när vi pluggar, säger Elina Jonsson.

Två eftermiddagar/kvällar i veckan arbetar de med försäljning och kundvård. Genom återkommande feedback och coachning från personalen tar de sig an arbetsuppgifterna med stor respekt och glädje.

- Jag tror att skolan kommer bli den viktigaste valfrågan. Utbildningsfrågan är en central fråga i den bemärkelsen att framtida expansion för företag är möjlig. Utan rätt kompetens så stannar företagandet.

PER STEPHANI,
VD, NYBERGS ENTREPRENAD

- Innan jag började på Länsförsäkringar hade jag ingen erfarenhet av försäljning inom detta område. Jag har lärt mig väldigt mycket under min tid här och fått en större förståelse för försäljning och kundvärde, säger Eric Gunnarsson.

Universitetet verkar vara en framgångsrik kanal för att rekrytera kompetenta och motiverad medarbetare - något som det gotländska samhället är beroende av för att säkra tillväxten och stärka konkurrenskraften. Utmaningen ligger i att ta vara på denna nyvunna kompetens och säkra jobben.

En ytterligare faktor för att kunna behålla kompetensen är boendefrågan. Förekommade är att gotländska företag finner svårigheter i att rekrytera personal över somrarna med anledning av att arbetsvilliga studenter besitter kompetensen som efterfrågas, men har

ingenstans att bo. Detta gäller inte minst de gotländska universitetsstudenterna som ofta har kontrakt för sina boenden fram till juni månad.

Många faktorer spelar alltså in för att kunna lösa företagets kompetensförsörjning. Samverkan mellan arbetsgivare och universitetet är en aspekt. Genom detta samarbete får näringslivet möjlighet att i större utsträckning visa sitt intresse och företagen får också insikt i vilka kompetenser studenterna besitter. Inte minst kan näringslivet få upp ögonen än mer för vilka möjligheter en välutbildad, ung medarbetare kan bidra med.

- Om vi får jobb efter avslutad utbildning är vi absolut inte främmande för att bo kvar på Gotland, säger studentmedarbetarna samstämmigt.

- Ibland får jag höra att ingen vill ta emot ungdomarna på arbetsplatserna. Men då vill jag vara med och agera. Även om vi inte alltid behöver rekrytera är det viktigt att ställa upp om man har möjlighet.

MIKAEL CARLSSON, VD, EICA

På spåret med egen akademi

SKELLEFTEÅFÖRETAGET RAILCARE har stora framgångar i England och startar en ny och egen utbildning för att klara bemanningen – Railcare Akademin. Runt 30 personer ska utbildas inom 2,5 år. Den första kullen sitter snart i skolbänken.

Railcare AB har 184 miljoner i årsomsättning och 100 anställda. I förhållande till sin storlek tar de ett väldigt stort steg när de i vår börjar utbilda sin första kull för Englandsmarknaden.

– Det är spännande och energigivande. Vi har ju blivit ganska duktiga på att bygga konstiga maskiner. Nu ska vi starta en skola. Det är nytt för oss men vi är taggade, förklarar Ulf Marklund, grundare och vd.

Företaget jobbar med maskiner som används vid byten av järnvägsräls. Enkelt förklarar tillverkas en jättestor

dammsugare på järnvägsvagn som schaktar makadam från järnvägen.

Efter flera års arbete med Englandsmarknaden har Railcare fått ett genombrott i flera projekt. Företaget förväntar sig vidare att ha sex maskiner på brittiska spår under 2016. Och det är för att bemanna dessa man behöver personal.

– Vi har inget annat val än att göra utbildningen själv eftersom produkten är egenutvecklad. En duktig grävmaskinist har bra förutsättningar att klara det jobb vi gör men personen måste ändå ha en utbildning.

Det är ett stort projekt för ett företag som ert, eller hur?

– Så är det men det måste göras. Man kan ju tycka att det borde finnas utbildningsföretag som tar över, men vem ska lära utbildningsföretaget? Jo, vi, svarar Marklund och fortsätter:

– Vi gör det som är enklast och snabbast och det är att starta en egen skola. Han förklarar att före-

– Lika mycket som världen förändras så måste utbildningarna göra det. Utbildning och näringslivet måste ha mer samverkan i Kalmar.

DANIEL SVENSSON, MÖRE MASKINER

taget är byggt i entreprenörsanda.

- Jag ser utbildningen som en av våra innovationer. Kreativiteten är den kultur som genomsyrar verksamheten. Det får inte sitta fast och man ska inte fundera så mycket utan bara göra.

Första ansökningsrundan gav 70 svar. Dessa är nedgallrade till 22 som intervjuas i mars. Av dessa kommer cirka 15 att erbjudas betald utbildning i sex månader. De uppskattningsvis tio som klarar alla kurser och tester får jobb i England, bland annat i det så kallade Wessexprojektet. Därefter ges samma utbildning till två nya kullar 2015 och 2016.

Kents 3 tips...

Kent Söderberg, vd på Adelsö EI tipsar hur samverkan mellan skola och näringsliv kan bli ännu bättre.

- Ta reda på vilken skola som utbildar till yrken som är intressant för företaget.
- Försök få tips om en engagerad vuxen i den skolan, det är bättre än att gå via rektorn.
- Ge inte upp, fortsätt tills kontakt är etablerad, det gäller att hitta rätt lärare som förstår vikten av samverkan.

Railcare söker bara elever i Sverige.

- Vi har svensk arbetskultur bland våra operatörer och det är en bidragande orsak till den framgång vi har i England. Maskinoperatörerna är självständiga, representativa för företaget och tar för sig på arbetsplatsen. Dessutom är den svenska arbetsmarknaden mindre rörlig än den brittiska, säger Ulf Marklund.

Uppdraget i Storbritannien kommer att ge en skjuts i försäljningen. Företagets egen uppskattning är att omsättningen för 2014 kommer att landa på runt 250 miljoner.

Sjuklönen inte vatten värd

DET ÄR NOVEMBER 2010 I ÖSTERSUND. Utan förvarning börjar en efter en av stadens invånare bli akut magsjuk. Arbetsplatser töms på medarbetare. Förskolor och skolor töms på barn. Det visar sig att parasiten cryptosporidium hamnat i dricksvattnet, och inom loppet av sex veckor har 20 000 personer insjuknat.

På företaget Jämt Tugget AB blir i stort sett hela personalstyrkan sjuk samtidigt, och detta mitt under årets

normalt bästa försäljningsperiod. VD Anna Godevärn inser snabbt att det kommer att bli en hel del extra kostnader för vikarier och problem med försäljningen. Men i hur stor omfattning hennes företag faktiskt kommer att drabbas, det kan hon omöjligt ana redan då.

Vikarierna som togs in blev sjuka de också, och vikarierna för vikarierna likaså. Flera av dem blev också sjuka i omgångar, och varje gång de gick hem igen påbörjades en ny sjuklöneperiod. Så höll det på i sex veckor. Notan för den här perioden blev en sjuklönekostnad som översteg den vanliga lönekostnaden flera gånger.

I januari och februari 2011 var det som tuffast och Anna fick gå till banken och be om ett lån. Först i augusti, nio månader efter parasitens utbrott, hade hon betalat tillbaka lånet.

För företaget Jämt Tugget AB var det här en tuff tid, som de till slut klarade sig ur. Men Anna är övertygad om att många småföretagare under denna period inte klarade av de extra kostnaderna och riskerade att gå i konkurs. Hon tycker att det är hög tid att se över sjuklönesystemet, speciellt för småföretag, så att det går att göra undantag från reglerna i specifika fall eller extrema situationer. Hon tycker också att reglerna ska anpassas för företag med max 15–20 anställda, så att de inte riskerar att stjälpas på grund av höga sjuklönekostnader.

- Det handlar helt enkelt om att anpassa systemet
- för att skona småföretagen och stimulera dem till att våga anställa, avslutar Anna.

Sjuka medarbetare ingen surdeg

KOPPARLUNDENS BAGERI I VÄSTERÅS startades av Doris Näckdal för snart sju år sedan. Hon arbetade tidigare som journalist men bestämde sig för att prova något nytt. Hon ville försöka driva ett företag och hade en bild av den verksamhet hon ville bedriva.

- Jag startade bageriet för att jag tyckte att det saknades riktigt bröd i mataffärerna. Det började som en försöksverksamhet och jag har ingen bagarutbildning. Men jag ville se om jag kunde driva ett företag och om jag kunde baka bröd, säger Doris Näckdal. Nu bakar vi surdegsbröd och fikabröd från grunden och använder ekologiska råvaror. Vi använder inga halvfabrikat.

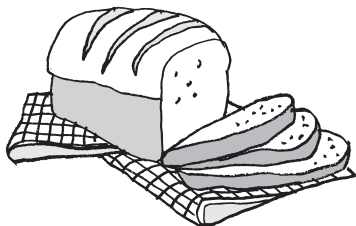
- Sedan jag startade har bageriet vuxit och blivit fantastiskt populärt. Idag har jag fem anställda och några personer jobbar extra vid behov. Nu är det trångt i

bageriet och vi hoppas kunna bygga ut, fortsätter Doris. När jag frågar Doris hur det fungerat att hitta rätt personal till bageriet ger hon ett positivt svar.

- Hittills har det gått väldigt lätt. Rätt personer har själva sökt sig till bageriet. Jag har haft väldigt stor tur och hittat superbra personal!

Men det finns delar som inte är helt enkla med att driva bageriet.

- Det tuffaste med att driva bageriet är allt jobb det innebär att driva ett företag. Det finns alltid en lång lista av saker som man redan borde ha gjort. Det är svårt att vara ledig och att känna sig ledig när man väl är det, förklarar Doris.

Men hon fortsätter och tillägger att det är roligt och att all möda får stor uppskattning.

- Det roligaste med att driva bageriet är den fantastiska respons vi fått, och fortfarande får, av våra fantastiska kunder. De älskar verkligen bageriet och det är såklart roligt att höra.

Bageriets kunder är personer som tycker att det är viktigt att mat är gjord på riktiga råvaror och på ett icke-industriellt sätt. De tycker att det är viktigt med ekologiska produkter och har upptäckt att hantverkmsäsigat bakat surdegsbröd och fikabröd smakar helt annorlunda, och mycket mer, än det man vanligtvis hittar i matbutiken. Kunderna köper mest av bageriets bullar och olika ljusa surdegsbröd.

Doris och Kopparlundens Bageri står inför vissa framtida utmaningar.

- Det mest utmanande för mig är att fatta beslut om hur företaget ska utvecklas. Jag måste besluta om vi ska skaffa en större lokal, om vi ska expandera eller inte och om öppettiderna ska förändras. Det är ju mitt ansvar som ägare och VD att fatta de besluten. Samtidigt kan jag inte bara ta hänsyn till mig själv längre, som jag kunde göra när jag startade företaget. All min personal är beroende av att jag fattar bra beslut, säger Doris.

Från politiskt håll önskar sig Doris en förändring om reglerna för sjuklön.

- Låt de minsta företagen slippa betala sjuklön de första 14 dagarna av sjukperioden, det skulle underlätta för min verksamhet.

Släpp ansvaret och styr båten

VI ÄR BOLAGSBOLAGET. Hos oss kan man prova sin företagsidé utan att formellt ha startat ett eget företag. Det gör att man på längre sikt jobba upp ett företag och en bra ekonomi innan man knoppar av sig från oss och startar sitt eget bolag. Vi håller på och funderar mycket på hur vi kan utveckla utbildningsdelen och lära våra anställda att göra bättre affärer.

En väldigt viktig fråga är rollfördelningen mellan företagare och politiken. Jag gillar det här med välfärd. Vi företagare jobbar och sedan beskattas vi en del och det går till skola, vård och allt det här som är bra.

Det som har hänt under åren tycker jag är lite trist. Det har blivit nån slags blöt filt som det offentliga har lagt över företagandet jag tycker man ska hålla isär det. Företagandet ska generera och politikerna ska styra.

Och därför menar jag att politikerna har inget som helst ansvar för tillväxten i Sverige utan det är vi företagare som har det men låt oss få det då. När jag pratar med min bilreparatör så säger han "om motorn hackar så är det ingen idé att sparka på ratten."

ANNE HELLSTEDT-PETERSSON OCH BENGT GUSTAVSSON,
BOLAGSBOLAGET.

Sagt på twitter

Bra dialog med entreprenörer och politiker. Tankarna och ambitionen delas av alla. När ser vi skillnaden i verkligheten? #jobbskaparna
HENRIC CARLSSON,
CONSCRIPTOR

Bort med perfektionisterna. En del gör hellre exakt fel än ungefär rätt. Percy Barnevik berättar om #jobbskaparna
OLA SÖDERDAHL, MÖRRUMS
KRONOLAXFISKE, SVEASKOG

Otroligt inspirerande att träffa så många duktiga företagare och politiker. Skapar förståelse #jobbskaparna
SUSANNE SÖDERGREN,
STÅL & RÖRMONTAGE

På hal is

FRÅN SLUTET AV NOVEMBER till påsk är Arjeplog Sveriges mest internationella kommun. I butiker, restauranger och kaféer är tyskan det vanligaste språket. Koreanskan det snabbast växande! På centralorten är de utländska besökarna lika många som den inhemska befolkningen. Anledningen är vintertesterna av nya bilar och fordonskomponenter som får hjulen att rulla i många bemärkelser.

- För tillfället är det ett jäkla ös. Biltestindustrin skapar många jobb och fyller hotellen i Arjeplog. Verksamheten är oerhört betydelsefull. Den innebär att vi kan behålla butiker och upprätthålla en god service i vår kommun, säger Mikael Reinholdsson, näringslivschef i Arjeplog.

Vintersäsongen i Arjeplog och grannkommunen Arvidsjaur lockar nämligen tusentals personer från Europas och Asiens stora fordons- och komponenttillverkare.

3 000 - 4 500 besökare kan finna sig i regionen samtidigt under högsäsong. De testar sina produkter i stabil vinterkyla på de frusna sjöarna och numera även i fasta anläggningar.

Fantastisk framgångssaga

Historien om hur allt började är en framgångssaga. Av en tillfällighet hamnade tre bilingenjörer från det tyska företaget Teldex, 1972, i Arjeplog. De åkte runt på de norrländska vintervägarna för att testa bromsar.

I Arjeplog såg de en upplogad landningsbana för flyg på Hornavans is och frågade om de fick låna den. Det blev början till den omfattande verksamheten med vintertester av bilar och fordonskomponenter som i dag sysselsätter tusentals personer och omsätter över en miljard kronor per år.

Entreprenörer med fingertoppskänsla

Att biltestindustrin utvecklades, från i stort sett ingenting, berodde mycket på att de tre bilingenjörerna kom i

Sagt på
twitter

Rätt människa med fel idé kan funka men fel människa med rätt idé funkar aldrig.

ELICIT, GÖTEBORG

Sverige har för få företag och därmed för få som kan anställa. Se Sverige som ett jobbskaparland – hur tar vi oss dit? #jobbskaparna

LEILA KHAMMARI,
LICHRON TEKNIK AB

kontakt med rätt personer, Per-Axel Andersson och David Sundström (som drev flygverksamhet och hade anlagt landningsbanan).

Som drivna entreprenörer såg förstås Andersson och Sundström genast möjligheterna. Det dröjde inte länge förrän Teldex hörde av sig på nytt och frågade om de fick hyra banan för sina tester. I denna stund skapades det första lokala entreprenadföretaget inom biltestverksamheten. Bolaget är fortfarande verksamt under namnet Icemakers.

Landets mest internationella flygplats

Biltestindustrin lade också grunden för etableringen av Arvidsjaur flygplats som i dag är landets mest internationella. Årligen tar flygplatsen emot mellan 50 000 och 55 000 resenärer. 45 procent av dem är utrikes passagerare. Arvidsjaur har direktflyg till München, Frankfurt-Hahn, Stuttgart och Hannover. Det är få svenska småorter förunnat.

- Förra måndagen kom 700 utländska bilingenjörer, i fredags 400 och i går ytterligare 700. Så rullar det på, berättar Ralf Lundberg, flygplatschef, när vi pratar med honom.

Allt mer avancerade tjänster

Biltestindustrin har också skapat möjligheter för lokala företag att växa och utvecklas.

- Nivån på de tjänster som tillhandahålls blir högre och högre. Från att ha plogat och sopat banor erbjuder i dag de lokala företagen även hjälp i form av egna ingenjörer, allt mer avancerade anläggningar - ja, till och med lättare forskningsuppdrag, berättar Reinholdsson.

Utvecklingspotentialen är fortsatt god. Dessutom bidrar biltestindustrin till att stärka den privata besöksnäringen.

- Så är det. Tack vare bilindustrin lockas även många privata turister till oss, säger Reinholdsson.

Företagaren tipsar...

Tänk som en turk!

Kadim Akca, vd för städföretaget Crenova i Värnamo tipsar hur vi alla borde tänka mer som en turk. Tipsen kommer från hans bok med samma namn.

- **Sverige behöver fler med självförtroende. Jantelagen är det som skiljer en svensk från en turk: testa, misslyckas, försök igen – våga tro på dig själv!**
- **Var generös! När du bjuder in gäster till ditt företag, bjud stort – kopieringskillen, receptionisten, konkurrenten. Det kostar lite men ger mycket.**
- **Nätverka! Gå på luncher, seminarier, var med i föreningar, hälsa på allt och alla och presentera dig och ditt företag. Det kanske tar tid, men det lönar sig i längden.**

Inte värt att tappa fokus

SMÅFÖRETAGARE, särskilt på glesbygden, får lite stöd av politikerna. I Färgelanda kommun där jag är verksam bor nästan 7 000 invånare, och borde med sitt strategiska läge innebära bra möjligheter för näringsliv och industri. Tyvärr upplever jag att företagsklimatet i Färgelanda är allt annat än blomstrande. Den tesen stöds av Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet 2014 där Färgelanda kommun hamnar på diskutabla plats 240 av totalt 290 kommuner. Så sent som 2011 hamnade Färgelanda på allra sista plats. Nu går utvecklingen åt rätt håll - i år ökade vi 47 platser - men det finns mycket kvar att göra.

Som småföretagare börjar man ofta med två tomma händer och satsar på det man anser sig vara duktig inom och brinner för. Allteftersom företaget växer, finns det risk att man många gånger tappar fokus på varför man

en gång startade verksamheten, på grund av lagar och krångliga system. Hur många småföretagare känner inte igen sig att man måste både vara expert på det man gör - samtidigt som man måste förstå alla lagar kring företagande och ekonomi. Det är inte konstigt att fokus läggs på fel saker!

Det allra viktigaste vi behöver för att småföretagare ska kunna fokusera på sin verksamhet är politisk stabilitet och samsyn i näringslivsfrågor. Vi behöver också klara spelregler över tid. Eftersom det ofta tillkommer eller tas bort lagar varje ny mandatperiod är det lilla företaget mer utsatt. I stället för att ha storföretagen i storstäderna som norm behöver politikerna inse att det är vi småföretagare som skapar välfärden. Via bolagskatten och löneskatten finansieras vår välfärd - om alla småföretag anställde en person skulle arbetslösheten i princip försvinna. Dessvärre är det svårare gjort än sagt eftersom reglerna är komplicerade, och till syvende och sist så väljer man helst den lättaste vägen, för att man till exempel är orolig för sjuklöneansvaret.

- Jag betvivlar att det blir så många 80- och 90-talister som kommer att stanna tillräckligt länge på en och samma arbetsplats för att få guldklocka.

JOHANNES LÖFGREN 24-ÅRIG STUDENT
VID MÅLARDALENS HÖGSKOLA.

Det vi också saknar är kommunikation. Politiker ska vara dörröppnare och gärna kratta manegen åt oss småföretagare, särskilt i glesbygdskommuner! Orden finns, men verktygen saknas. Den politiska ledningskompetensen sjunker ju längre från Stockholm vi kommer; i småkommuner blir det ofta missuppfattningar kring vem som äger en specifik fråga i ett parti. Därför bör lokalpolitiker agera budbärare till Stockholm, så att vi undviker att lägga en extra börda på till exempel kommunstyrelsens ordförande.

Jag föreslår också en dialog där missuppfattningar och politiska beslut som skapar ramaskri kan elimineras innan de ens kommer ut. I de politiska besluten behövs fler som representerar företagen, men också skolan och vården. Tillsammans kan vi se helheten och få en vettig debatt. Först då kan politikerna fatta beslut som gör att företagare får chansen att utvecklas utan att störas av byråkratisk inkompetens.

LARS-GÖRAN GRANAT, ENTREPRENÖR OCH FÖRETAGARE

Professorns 4 råd...

Josh Lerner, professor vid Harvard Business School ger tips om hur man bäst stimulerar entreprenörskap

- Skapa goda förutsättningar innan ni genomför reformer
- Tillåt modiga entreprenörer att misslyckas
- Utbilda ungdomar i entreprenörskap
- Kom ihåg att reformarbete tar tid!

Hjälten i samhället

ROBIN MALMQVIST HETER JAG, är 29 år och driver företag på Gotland, denna underbara ö. Jag driver ett par tryckerier, Gotlands Grafisk i Visby och ett tryckeri i Hemse. Jag har 20 anställda totalt och en del fastlandskunder så att vi får lite skattepengar till Gotland. Jag tycker att företagen borde få en större hjälteroll egentligen, för det är företagarna som gör att samhället rullar och pengarna kommer in och som betalar regionen och välfärden. Jag vill inte att företagen ska få större status, men vi ska inte få skit för det arbete vi lägger ner. Det är faktiskt vi som skapar jobben och inte tvärtom, att regionen gör det, även om det är de som ger oss förutsättningarna. Men det är vi som gör jobben, det är vi som producerar dem.

ROBIN MALMQVIST,
VD VISBY TRYCKERI

Utan ett bra företagsklimat påverkas tillväxten negativt, och oundvikligen jobben. Framgångsrika företag föder jobb, men hur kan ett företag bli framgångsrikt i Göteborg om företagsklimatet nätt och jämnt är godtagbart?

EVERT JANSSON, ANIARAGYMNASIET

Låt avgiften klättra

SVANTE GUSTAFSSON DRIVER en naprapatklirik och har i nuläget 8 anställda i Skövde och Lidköping. Svante anser att det är stor skillnad mellan att driva ett enmansföretag, ett femmannaföretag eller ett företag med ännu fler anställda. Den största skillnaden och svårigheten är när företaget ska växa. Detta dels för att det är krångligt att anställa ny personal, men även för att det finns en känslighet i att bli större. Denna känslighet avtar ju större företaget är, och är som mest påtaglig för ett litet företag som oftare har mindre resurser och inte lika hög kunskap inom olika områden.

- Man borde till exempel kunna lägga arbetsavgiften stegvis beroende på hur många personer som finns i företaget. Detta fram tills att företaget är så pass stort att sårbarheten för att växa har avtagit, säger Svante Gustafsson.

Som enmansföretagare och speciellt för ett tjänsteföretag där ägaren själv utför en mer kvalificerad tjänst, blir det väldigt komplext när man börjar driva ett företag med anställda. För att kunna allt som ska till runtomkring med avtal, lagar och skatter krävs det enligt Svante Gustafsson väldigt mycket kunskap, vilket bidrar till att många undviker att utveckla och expandera. Något som fler inom politiken måste förstå.

- För att fullt ut kunna förstå vad som krävs för att kunna driva ett företag måste man i princip ha varit med om det själv. För att kunna skapa en större förståelse för hur det är, krävs en dialog på alla nivåer i samhället kring företagandets villkor och hur ett växande företag bidrar till samhällsekonomi. Samhället tackar inte för att man har betalat in si och så mycket skatt, eller för att man har skapat si eller så många arbetstillfällen, säger Svante Gustafsson

- Ska jag välja ut en fråga blir det att ungdomsrabatten på arbetsgivaravgiften får vara kvar. Vi har kunnat anställa fler eftersom personalkostnaderna blivit lägre.

PERNILLA HÅLÉN, OP ASSISTANS
OCH OP UTBILDNING

Ungdomarnas jobbmotor

JOB, JOB, JOB. Ingen annan fråga är så het inför valet i höst. I Sverige är över 400 000 människor arbetslösa. Värst är läget för ungdomar som har en arbetslöshet på över 25 procent. Bara i Värmland är 3 318 arbetslösa ungdomar inskrivna hos Arbetsförmedlingen på jakt efter ett jobb. Men det finns hopp. Inom handeln har ungdomar i alla tider haft goda chanser att få ett arbete. Ingen annan bransch anställer så många unga. Totalt arbetar cirka 90 000 ungdomar under 25 år inom handeln i Sverige. Och behoven är fortsatt stora.

Svensk handel utvecklas i snabb takt just nu. Internet, e-handel och ökad tjänstekonsumtion förändrar hur vi handlar. Nya aktörer etablerar sig och konkurrensen hårdnar. För att möta utmaningarna behöver vi nya medarbetare med rätt kompetens. Att jobba i handeln i dag innebär så mycket mer än att bara sitta i kassan. Vi behöver butikssäljare, logistikexperter, affärsutvecklare och annan spetskompetens för att växa.

Tyvärr matchar dagens utbildningar sällan våra behov. Gymnasieskolans yrkesförberedande program - Handel

& Administration - har låg status och saknar överlag rätt kvalitet. Vi vill gärna vara med och bidra till en bättre gymnasieskola genom ett tätare samarbete. Vi ser också att den statliga yrkeshögskolan måste förbättras och fler utbildningar mot bristyrken inom handeln startas. Samtidigt som ungdomsarbetslösheten är hög är det obegripligt att flera partier i riksdagen går till val på kraftiga skattehöjningar på ungdomsjobb. Förslaget att höja arbetsgivaravgifterna för ungdomar skulle göra det fyra miljarder kronor dyrare att anställa de ungdomar som redan jobbar i handeln. Det motsvarar lönen för 14 000 ungdomar. Vem tror att en sådan skattehöjning skapar fler jobb för unga?

Det är inget bra tecken att 2/3 av landets 400 000 företagare är enmansföretag.

JENS SPENDRUP,
SVENSKT NÄRINGSLIVS
ORDFÖRANDE

Vi inom handeln vill gärna fortsätta vara den jobbmotor som välkomnar Sveriges ungdomar in på arbetsmarknaden. Men då krävs det att politiker - från regeringen i Rosenbad till Karlstads kommunfullmäktige - driver en politik som underlättar för ungdomar. Behåll de lägre arbetsgivaravgifterna för unga och satsa på bättre utbildningar. Då kan vi inom handeln ge fler unga en väg ut ur ungdomsarbetslösheten.

CARL-GUSTAF CARLSSON, CGC AB, CHRISTER JOHANSSON, ICA MAXI,
THOMAS BERGQVIST, BERGQVIST SKOR AB, KARLSTAD

CARL STRÖM

Nu har både socialdemokraterna och Alliansen som mål att det ska bli hundratusentals nya jobb till 2020. Så bra, då behöver de bara prata med företagare och arbetsgivare för att få veta vad som behövs för att de ska anställa så många.

NIKLAS PER HENRIKSSON

Om man vill vi ska jobba mindre vem ska man prata med då?

CARL STRÖM

Då behöver man bara prata med sin arbetsgivare. Vem vet, hen kanske kan gå med på en reduktion av tjänsten. Det finns många som jobbar del- och halvtid.

ROBERTH KLARQUIST

Men att stoppa välfärdsbolag att göra vinster skulle nog ge en halv miljon nya jobb säkert.

MONICA LUNDIN

Det är perfekt för min kampanj som vilar på företagarnas enorma potential att anställa. Enkelt, vi sänker kostnaderna att anställa.

CHRISTER DAHLBERG

De har inte ringt till mig ännu i alla fall..... och jag behöver ju en marknadschef, en säljare och en divisionschef.

MONICA LUNDIN

Då kan vi boka bort tre jobb, bara 349 997 kvar att fixa fram till 2020. Nu kör vi.

Gazmends smörgåsfabrik

NÄR GAZMEND HALILI BLEV ARBETSLÖS lade han ihop kunskap om mackor och sallader med behovet hos köpsugna kunder. Han startade en smörgåsfabrik som på kort tid växt till en framgångsrik koncern med 45 anställda. Men en brand hotade att ödelägga allt.

Livet har inte alltid varit en räkmacka för Gazmend Halili. Han flydde från kriget på Balkan, där hade han haft ett kafé med sin bror, och kom till Sverige 1992. Intrycket för mat tog han med sig till sitt nya hemland och fick jobb på ett företag i Varberg som gjorde smörgåsar och sallader. Han fick grepp om hela kedjan, från att ordna mackor och paketering till distribution. När företaget lade ned verksamheten blev han arbetslös. Men han var allt annat än rådlös.

- Jag hade rest runt i Halland, träffat möjliga kunder och insåg att här finns en marknad, minns Gazmend. Stärkt av dessa intryck körde han och en kompanjon

igång en egen smörgåsfabrik. Finansieringen fick han klara själv, banken trodde inte på hans idé. Men Gazmend var övertygad att han skulle lyckas. Trenden med hälsosam snabbmat låg i tiden.

- Många har inte tid att laga mat utan köper hellre något enkelt och som är ätbart direkt.

Det är åtta år sedan Kvalité Sandwich & Sallad KSS AB startades. Företaget har växt mycket snabbt och ynglat av sig i ett företag i Göteborg som ordnar smörgåstårter. En koncern bildades som idag har 45 anställda och omsätter totalt 70 miljoner kronor. 2011 utnämndes man till gasell.

Certifiering gav fler kunder

Gazmends magkänsla var rätt. Det fanns flera kunder i Halland som ville köpa in företagets produkter, en av dem var Gekås i Ullared. Kundstocken växte. När företaget certifierade verksamheten med BRC, en standard för säkerhet i livsmedelsbranschen, öppnade det vägen för flera kedjor som Statoil, OK Q8, 7-Eleven och Pressbyrå.

- Vi måste nå en stor försäljningsvolym eftersom branschen har små marginaler.

I Varberg producerar man dagligen 12 000 mackor och sallader. De körs sedan till en depå i Göteborg där

den förpackade maten distribueras ut i kundernas nät av återförsäljare. Man når kunder i större delen av Västsverige.

Mångkulturellt arbetslag

Ett rejält bakslag drabbade företaget 2009. Då stoppade en brand produktionen i Varberg och Gazmend ställdes inför ett livsavgörande val. Fortsätta eller lägga ner? Räddningen blev en tillfällig lösning i Göteborg där den dagliga verksamheten återupptogs. Personalen bussade han varje dag under två veckor mellan Varberg och Göteborg. Smörgåsfabriken och jobben var räddade.

Han har ett bra samarbete med Arbetsförmedlingen som hjälper till vid rekryteringar.

- Under den första anställningstiden har vi kontakt med Arbetsförmedlingen. Tillsammans med dem och den anställde stämmer vi av hur det går och hur det fungerar för båda parter.

Det har slumpat sig så att de som rekryteras har invandrarbak-

- Vi kan som företag inte bara sitta och vara missnöjda över att det utbildas för få, att utbildningen inte finns på orten eller att skolan är för dålig på att förbereda eleverna praktiskt för arbetslivet. Vi måste agera själva, och vårt "MBP Labs" är ett sätt för oss att öka vår konkurrenskraft i rekryteringssammanhang.

CHRISTER HILLÖRN,
DELÄGARE MINA BÄSTA POLARE

grund, förutom de som arbetar på kontoret.

- Men det är ingen uttänkt strategi, försäkrar Gazmend. Det har bara blivit så. Vi har sju olika nationaliteter hos oss och det är kul att få lyssna på historier från olika kulturer.

Han har utvecklat sina idéer till ett framgångsrikt företag på mycket kort tid och berättar om nya planer. Det är tydligt att han inte ångrar sin företagaresa och att han vågade satsa på sin smörgåsfabrik.

Lägg örat mot rälsen

JAG HETER PETRA ELF och driver bemannings- och rekryteringsföretaget Rutinera.

Min passion är människor och det är något jag får jobba med varje dag.

Arbetsförmedlingen fungerar helt optimalt, det är vi många som är överens om.

Jag möter dagligen arbetsgivare som menar att det tar för lång tid att få hjälp.

Och jag möter många arbetssökande som har negativa upplevelser om att arbetsförmedlingen är ett ställe att gå till för att få sin a-kassa, inte ett jobb.

Jag tycker att företagets viktigaste resurs är medarbetarna och då gäller det att rekrytera rätt. För att på allvar minska arbetslösheten så måste arbetsförmedlingen konkurrensutsättas. Då skulle jag få möjlighet att matcha med ännu fler och gynna tillväxten i Västernorrland.

PETRA ELF, ÄGARE RUTINERA SUNDSVALL

facebookström

JONAS GRENFELDT

Stolt över att arbeta i en organisation som lyckats så bra med att få in människor i arbetslivet genom att "arbeta lite utanför ramarna" som Arbetsförmedlingen kallar det.

ANDREAS BERGMAN

Blir lite förbluffad när dom bedriver metoden, i min värld var det så arbetsförmedlingen jobbade...

JONAS GRENFELDT

En stor grej som inte riktigt tas upp är kontakten med näringslivet, något AMS inte riktigt sysslar med.

Damaskus, Palestina och Polen är Torbjörns räddning

MÅNGA FÖRETAG VITTNAR OM att det trots hög arbetslöshet är svårt att hitta arbetskraft. I den frågan har många gånger den invandrade arbetskraften en helt annan syn.

- Vi har idag 170 anställda, de flesta kommer främst från Damaskus och Palestina. De personer vi har tagit hit har etablerat sig väl i det svenska samhället. Tack vare sin anställning hos oss har de kunnat ordna både bostad och ett bra socialt liv och bidragit med stora mängder skatteintäkter till svensk välfärd, berättar Torbjörn Ulf, Texab.

När lagen kring kvalifikationer för arbetskraftsinvandring 2008 löstes upp underlättade det för företagen att ta in arbetskraft utanför Sveriges gränser. Nu fick man möjlighet att rekrytera ifrån en större urvalsgrupp

och på så sätt bättre kunna matcha lämpliga kandidater för verksamheten. En viktig reform som har gjort att många företag kunnat fylla tjänster som man tidigare haft svårt att hitta svenska rekryter till.

Texab har sedan lagförändringen 2008 många gånger vänt sig utomlands vid nyrekrytering av personal till sin lager- och logistikverksamhet.

- Det jag i början hade svårt att greppa var hur starkt den humanitära aspekten fungerade som drivkraft och incitament för att göra bra ifrån sig på arbetsplatsen och att komma in i samhället. Det var först efter en resa till Damaskus, då jag med egna ögon fick se de tuffa förhållandena många av mina anställda kommer ifrån, som jag förstod var de hittade motivationen för att göra ett så pass bra arbete som de gör, berättar Torbjörn Ulf.

Städpulsen är ett företag som sedan 2006 har vuxit

- Att begränsa arbetskraftsinvandringen är inte alls bra. Nästan alla som jobbar hos oss är invandrare, de senaste åren har vi fått in tre jobbansökningar från personer med svenska namn. Vad skulle vi göra utan utländsk arbetskraft? Hur skulle arbeten bli utförda? Arbetskraftsinvandringen lyfter välfärden. Utan den funkar inte välfärden.

ROBERT ANDERSSON,
VD STÄDPULSEN

från 5 till 50 anställda. Försök har gjorts att rekrytera med hjälp av Arbetsförmedlingen men matchningen har då inte lyckats. En stor del av medarbetarna kommer idag från Polen.

- Utöver hårt arbete och starkt engagemang från vår sida är det framför allt två faktorer som har möjliggjort denna expansion; RUT och tillgången till arbetskraft utanför Sveriges gränser, berättar vd Robert Andersson. De flesta stannar 3-4 år i företaget och bygger sedan vidare med studier till mer kvalificerade arbeten när de väl etablerat sig i Sverige

- Vi har ett gott rykte i branschen och har etablerade kontakter för rekrytering utomlands. Vi hjälper våra anställda med språkundervisning, att hitta bostad samt information kring formaliteter som måste göras när man kommer till ett nytt land, till exempel anmälan till försäkringskassan och deklaration. Det här är något som vi tycker att staten mer borde hjälpa de nyanlända med, för att på ett smidigare sätt komma in i systemet och i samhället, säger Robert Andersson på Städpulsen.

När kritiska röster höjs kring invandring så är det lätt att glömma vilken resurs invandringen är. Sverige står inför stora framtida utmaningar med brist på arbetskraft. En effektiv integration möjliggör ett snabbt inträde på arbetsmarknaden, med personer som relativt snabbt kan komma in i samhället och skapa välbefinnande.

Svenska skjutluckor hos Christian Dior

FAMILJEFÖRETAGET SVALSON I NORRBOTTEN är världsledande på skjutfönster. 40 procent av tillverkningen går på export till Europa. "Den inre marknaden har gjort det mycket lättare att exportera. Mindre pappersarbete och färre regler ger ett lägre pris och ökar vår försäljning, säger Maud Spencer, vd för Svalson.

Omkring 5 000 skjutluckor och fönster lämnar varje år Svalsons fabrik utanför Piteå. Omkring hälften av produkterna exporteras till Europa, Nordamerika, Australien och Japan. Kunderna består av allt från kiosker och apotek till japanska tempel och italienska caféer samt fotbollsklubbar som Manchester United och modeföretag som Christian Dior.

Maud Spencer, vd för Svalson, ägnar flera timmar varje vecka till att kontrollera tulltariffer och fylla i papper för

de skjutfönster som köpts av kunder utanför Sverige.

- Vi är ett litet familjeföretag med 39 anställda. Vi har ingen person som arbetar heltid med all administration kring exporten. Istället hjälps vi åt och ofta hamnar det på mig att hålla koll på de handlingar som måste till för de produkter vi ska skeppa iväg, säger hon.

- Det optimala är förstås att avskaffa tullarna över hela världen. Bortsett från den inre marknaden har det tyvärr inte hänt så mycket på tullområdet sedan 70-talet och ibland är regelverken så komplicerade att inte ens tulltjänstemännen själva vet vad som gäller.

PER GUSTAFSSON,
MINICARS HOBBY DISTRIBUTION

det genast blir mer byråkrati, mycket papper att fylla i plus höga förtullsavgifter, säger Maud Spencer.

Hon konstaterar att det är dyrt att skicka styckepro-

Trettio år efter starten har företaget 90 procent av världsmarknaden. 40 procent av produkterna exporteras till Europa; bland annat Frankrike, Holland, Belgien och Storbritannien.

- Tack vare den inre marknaden är det mycket lättare för oss att exportera våra produkter till Europa än till exempel vårt grannland Norge där

dukter som skjutfönster utanför den inre marknaden. De höga förtullsavgifterna gör att frakten blir hög, vilket resulterar i en dyr slutprodukt till kunden. I Europa blir ekvationen den omvända.

- Enklare regler gör att slutpris till kund blir lägre med resultatet att vi får sälja fler produkter, säger hon.

Exporten till EU har ökat stadigt men även om det blivit mycket lättare att exportera till dessa länder finns det mycket kvar att göra för att förenkla handeln inom den inre marknaden, enligt Maud Spencer.

- Det är viktigt att den inre marknaden får fortsätta att utvecklas. Ta till exempel arbetet med ett EU-patent som vi hoppas börjar gälla 2016. För oss som ett litet företag är det otroligt dyrt och tidskrävande att söka patent för våra produkter i varje enskilt land.

- Det är även viktigt att vi får till enhetligare arbetsmiljöregler. En harmonisering av reglerna skulle hjälpa till att hålla enhetligare priser på arbetskraft, säger Maud Spencer.

Hon önskar även att den inre marknaden ska stärkas gentemot USA.

- Det är oerhört krångligt att exportera till USA. Här skulle jag vilja se att man inom EU hittade sätt för oss

småföretagare, på den inre marknaden, som gör det lättare för oss att göra affärer med det stora landet i väst. Trots krångliga regler, pappersarbete och räknande på olika valutor betraktar hon inte utländska marknader som ett problem snarare som möjligheter, konstaterar hon. Även om det finns saker hon retar sig på.

- Jag ska inte sticka under stolen med att det vore skönt om vi tillhörde eurozonen. Det skulle ge oss mer stabilitet i kontakten med våra europeiska kunder när det gäller till exempel prissättning. Idag blir det svajigt emellanåt när vi måste rätta oss efter valutakurserna.

*De höga kostnaderna för
sjuklöner, egenavgifter och
arbetsgivaravgifter riskerar
att sänka de mindre svenska
exportföretagen.*

THOMAS VISSGÅRDEN, ISOFLEX

Andreas framtidsvision

NÄSSJÖ ÅR 2035. Det är morgon när tåget stannar i Nässjö. Luften är uppfriskande och ren. Det beror på att avgaserna i städerna är borta. Idag är det bara kor som släpper ut växthusgaser. Efter oljekrisen 2022 blev man tvungen att utveckla nya drivmedel och energikällor. Det tog ett par år, sedan hade forskare och ingenjörer utvecklat en helt ren energikälla. Utvecklingen gick fort, men det fanns heller inget val när all olja på planeten var förbrukad.

Promenaden från stationen till Callos lokaler är kort. Trots det passerar man många fabriker. Många nya fabriker. På bara några år har det startats flertalet tillverkande företag i kommunen. Och många är framgångsrika. I Nässjö går man inte arbetslös. Och skulle man mot förmodan göra det så startar man ett eget företag.

Företag inom tillverkningsindustrin är än idag basen för samhället. Jobben inom industrin är de mest efter-

traktade bland ungdomar. Så såg det inte ut för ett par decennium sedan. Då trodde man inte att det fanns någon framtid inom industrin. Men det gör det. Det har bland annat Callo Sintermetall AB med VD Andreas Kro-
na bevisat. Callo är idag Nässjös största företag och man är en förebild för många i närområdet. Andreas tar emot i entrén. Han har lovat att förklara hur Callo och Nässjö har blivit så framgångsrika.

Sagt på facebook

Snacka om jobbskapare! Percy Barnevik.
Från storföretagsledare till att träna 1.1 miljoner
småföretagare i U- länder. Fantastisk människa,
entreprenör o företagare. #jobbskaparlandet

MONICA FALKNER,
STORUMAN TRYCKERI & REKLAM

twitterström

JONAS GRENFELDT

Man inser att ens företag inte är helt redundant än när man
sitter halv ett en semesternatt och skriver pga en kollega
var sjuk idag.

ANDERS KARLSSON

Ligger mkt i det.

ELISABETH ERICSON

Lite samma här. Glassarlivet som företagare.

JONAS GRENFELDT

Total redundans är förstås svår att nå. Men såna här grejer
kan jag ju klara mig utan :)

JONAS GRENFELDT

Priset vi betalar för att vara med i det onda utsugar- och
fiffelargänget. Eller hur det var.

ANDERS KARLSSON

Jajajaja, bara kämpa på! Det finns inget som är så gott som
när massa slit på nätterna ger en ångest, sömnbesvär och
en konkurs!

ELISABETH ERICSON

Ja det är klart. Förstås.

Välfärdens skattkista

LYFT FÖREBILDER, UPPMUNTRA entreprenörskap i alla led och gör välfärdens kretslopp till ett mantra. Det skulle utveckla synen på entreprenörskap och företagande, och leda till fler jobb och bättre välfärd, enligt Berit Fryklund.

Hon har själv varit företagare i snart 25 år. Drivit reklambyrå med anställda och varit egen konsult. Även hennes man är småföretagare. Berit har funderat mycket kring attityderna till företagande och hur de påverkar samhället.

”Det går väl an för dig som är egen företagare” är en enligt Berit en vanlig reaktion som innehåller värderingar om att företagare har pengar och en behaglig ”gildar-tillvaro”.

- Det går väl an för dig som är anställd, brukar jag tänka då. Jag tycker att det verkar mycket enklare, säger Berit.

För att fler företag ska startas och fler människor ska få jobb behöver den här bilden förändras. Enligt Berit är det många idag som inte förstår det kretslopp som skapar vår välfärd.

- Pengarna som vi använder för att betala lönen till en sjuksköterska eller en lärare kommer ursprungligen från att ett företag har sålt en produkt eller tjänst. Vi pratar för lite om det, var pengarna kommer ifrån, säger Berit.

Här spelar politikerna en viktig roll. Berit menar att alla politiker, oavsett parti, borde göra välfärdens kretslopp till sitt mantra.

Sagt på
Twitter

Det är företagen som får kommunerna att blomstra eller hur? Skapa förutsättningar!
#jobbskaparna @Foretagsklimat

MONICA FALKNER,
STORUMAN TRYCKERI & REKLAM

- När en politiker är ute och pratar med en förskola och de säger att de behöver mer pengar, då borde politikern svara ”Jajamän, det ska ni få, så fort vi har fått fler företag som bidrar till fler jobb och mer skattepengar”.

En annan del i receptet för att ändra bilden av företagare är att lyfta förebilder. Ingvar Kamprad i all ära,

men här menar Berit att det är de lokala förbilderna som spelar störst roll. Och vad media skriver.

- Jag läser alldeles för mycket om riskkapitalister som profiterar på välfärden, och alldeles för lite om förskollärarna som förverkligar en dröm om en riktigt bra förskola.

Med en större förståelse för vad som finansierar vår välfärd och en mer positiv syn på företagande skulle handlingskraft och entreprenörskap få en viktigare roll i vårt samhälle. Entreprenörskap borde uppmuntras i alla led - i skolan, av kommunen, i media.

- Både ungdomar och vuxna behöver uppmuntras till att "göra". Politiker och tjänstemän behöver uppmuntra och stödja dem som vill "göra". Vi behöver alla bli både mer modiga och mer uppmuntrande, tycker Berit.

Hon berättar om en man hon mött på flyget samma dag. En företagare som i samtalet utbrustit "Jag fattar inte att det finns arbetslöshet, hur är det möjligt? Se dig omkring, det finns ju hur mycket som helst att göra".

- Det handlar mycket om inställning och attityder, säger Berit.

Sagt på facebook

Lyssnar lite på debatten i riksdagen och mediterar över att om företagare får bättre möjligheter att utveckla sina företag så löser man många problem. Men oro över att pengar skall hamna i "någons" fickor handlingsförlamar. Att göra det sämre för alla är en väg till jämlikhet, alla har det lika eländigt. Men innovationsförmågan hos människan är vår räddning. "Nyckeln (till bra skolor, välfärd etc, mitt tillägg)" är att företagen växer." Så säger statsministern. Och jag håller med. Jag hoppas att fler politiker vågar säga det som de flesta politiker måste ha insett, företag som skapar nya jobb skapar välfärd. De politiker som inte inser denna koppling, skall förhoppningsvis inte ha något inflytande efter valet.

Fem nya jobb i företagen finansierar en ny lärare i skolan! Hur många nya lärare vill du ha i din kommun?

MIKAEL LJUNGSTRÖM, ENKÖPINGS DJURKLINIK